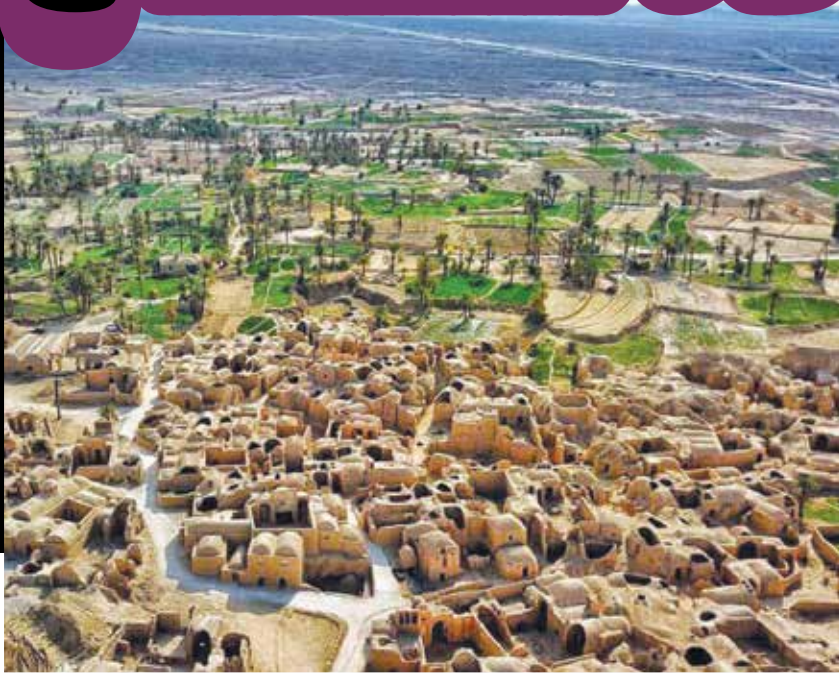

بهترین تعطیلات زمستانی رادر طبس می گذرانید

کشوری هار قصه در دل ایران

عطیه عیار
نویسنده

روستای اصفهک

ملی ثبت شد اما در زلزله سال ۵۷ کاملاً نابود شد و آستان قدس بنای فعلی را ساخته است.

نگین سبز گلشن بر حلقه طلایی کویر

دیدنی عجیب و خاص شهر طبس نه کویر و خانه‌های کویری‌اش که باغ گلشن است. همیشه مایه شگفتی بوده که در دل کویر یزد یا کرمان چطور باغ‌های دلنوازی مثل دولت‌آباد یا باغ شازده را برپا کرده‌اند اما در طبس باغی است که از این دو باغ هم قدیمی‌تر است. سرسبزی این باغ در دل کویر آنقدر منحصر به فرد بوده که ناصر خسرو در سفرنامه خود آن را «طبس گیلکی» نامیده است. باغ گلشن در بحبوحه جنگ‌های زنده و قاجاریه، به دست میرحسن خان، سومین حاکم خاندان شیبانی احداث شد. مثل همه باغ‌های ایرانی متشکل از یک حوض با فواره‌هایش در میان و پیاده‌راه‌هایی برای گردش در کنار درخت‌ها و گل‌هاست. فواره‌های این باغ مثل سایر باغ‌های ایرانی با مهندسی خاص ایرانی و بدون نیروی برق یا مکانیکی کار می‌کند. اکثر باغ‌های ایرانی مستطیل هستند اما باغ گلشن به صورت مربع ساخته شده؛ نکته‌ای که فقط در باغ تاج محل هندوستان دیده می‌شود.

یکی دیگر از ویژگی‌های جالب باغ گلشن پوشش گیاهی آن است. در دل کویری مثل طبس می‌توان انتظار درختی گرمسیری مثل نخل را داشت اما درخت سرمدوست چنار یا درخت استوایی سیکاس نیز در این باغ دیده می‌شود. درخت‌های پرتقال و نارنج و انگورش هم به این شگفتی اضافه می‌کنند. گل‌های لطیفی مثل رز و ختمی کامل‌کننده همه تناقض‌های زیبای این باغ هستند. نام باغ گلشن سال ۲۰۰۸ در فهرست ۵۰ باغ زیبای جهان در دلی تلگراف آمده است. این باغ علاوه بر ناصر خسرو، مایه تعجب افرادی مانند آندره گدار فرانسوی و پنه‌لوپه هابوس کارشناس باغ‌های ایرانی هم شده است.

در زلزله ۵۷، خود باغ آسیبی ندید اما بنای دوطبقه سردرش به طور کامل تخریب شد. این سردر دوباره به همان شکل اولیه بازسازی و در آن موزه‌ای هم احداث شد. با توجه به غنای زمین‌شناختی طبس، این موزه گنجینه‌ای از کانی‌ها، سنگ‌ها و فسیل‌های یافت شده در منطقه است. یکی از فسیل‌های این موزه ۵۴۰ میلیون سال قدمت دارد.

در مستندی که پرویز کیمیای از طبس ساخته، به پلیکان‌های این باغ هم اشاره شده است. این دو پلیکان در مسیر مهاجرتی خود به جنوب در این باغ فرود آمدند و برای همیشه ماندند. بعد از زلزله، یکی از آنها زیرآوار ماند. جفتش تنها ماند اما نرفت و همچنان یکی از نمادهای باغ ماند تا سال ۱۳۹۴ که از دنیا رفت. اما مسئولین نگذاشتند این باغ بی پلیکان بماند و چند سال بعد تعدادی از این پرند به مجموعه اضافه کردند. باغ گلشن همیشه باز است و برای دیدن نیاز به تهیه بلیت ندارید. امکان بردن وسایل پیک‌نیک هم دارد. در واقع این باغ مثل بوستان‌های امروزی برای عموم در دسترس است.

کهن‌دژ

کمی آن طرف‌تر از باغ، قلعه‌ای قدیمی است از قرن پنجم میلادی. یادگار دورانی که مردم برای حفظ زندگی‌شان از مهاجمین در حصار دیوارها زندگی می‌کردند. برای همین ساختمان‌های زیاد و مسیرهای زیرزمینی زیادی در آن کشف شده است. قنات‌هایی قدیمی در آن است که یکی از آنها هنوز فعال و قابل بهره‌داری است. در خرابات قلعه مزار پیرمردی عارف به نام سیدعلی میرزا آقا به چشم می‌خورد. او به مدت چهل سال زندگی شوریده‌حالی را در قلعه گذرانده است. اگر طالب اطلاعات بیشتر از او هستید، مستند «پ» (۱۳۵۱) ساخته پرویز کیمیای را ببینید.

در مسیر آب

از طبس ۲۵ کیلومتر به سمت شرق که برویم، به روستای خرو می‌رسیم. سرراه دو سرو قدیمی و سرسبز را می‌بینیم. کوهی در این منطقه است که قلعه اسماعیلیه بر بالای آن خودنمایی می‌کند. پای این کوه، تنگه مرتضی علی است که چند چشمه آب گرم و یک چشمه آب سرد در آن می‌جوشد و جاری است. تصور کنید در این شرایط پایتان را در آبی بگذارید که هم سرد است و هم گرم؛ تناقض در عین یگانگی! آب گرم چشمه از دیواره‌ها به داخل رودخانه کف تنگه می‌ریزد و تا مسیری ۳۰۰ متری در کنار آب سرد رودخانه جاری است بدون اینکه با هم مخلوط شوند. در تنگه که پیش می‌روید، کم‌کم به جایی می‌رسید که تا زانو در آب هستید. در آغوش دیواره‌های

گزینه‌های مسافرت زمستانی در ایران اگر بیشتر از بهار و تابستان نباشد، کمتر نیست. کافی است فرصت و شرایط سفر داشته باشید. هنوز می‌توانید به انبوهی از مقصدهای گردشگری فکر کنید. هم نیمه جنوبی کشور شامل کویرها، شهرهای کویری، دو دریای جنوب و شهرها و جزیره‌های آن انتخاب‌هایی به موقع و بهاری هستند، هم شهرهای نیمه شمالی که همه می‌دانیم در این فصل چقدر سردند، زیبا و بدیع، دلنوازی می‌کنند. انتخاب اول بسیاری از مسافران، قشم و کیش یا چابهار است. کویرگردی در مناطق مرکزی هم در سال‌های اخیر حسابی رایج شده و آفتاب‌گناه و بومگردی راه افتاده که سفر مطمئن و راحتی داشته باشیم. آنها که ماجراجوتر هستند، به جنگل‌ها و کوه‌ها می‌روند و اگر برف و باران باشد، اسکی و تفریحات زمستانی هم خاطره‌ای خوش به جا خواهد گذاشت. اما در این نوشته می‌خواهیم گزینه‌ای کمتر شناخته شده را بگوییم.

طبس یادگاری از تتیس

هلیکوپترهای امریکایی می‌شناسند. در هر حال، از چند سال پیش، به همت خود طبسی‌هایی منطقه دوباره سرزبان‌ها افتاده و یکی از مقاصد گردشگری و تفریحی نسبتاً بکر شده است.

از کجا شروع کنیم؟

به نظر بهتر است برای سفر به طبس فقط نیت کویرگردی نکنید! منوی گردشگری طبس آنقدر متنوع است که برای خوب گشتن و کیف کردن دو، سه روز هم کم است. تازه اگر وقت و حوصله و میلش را داشته باشید، می‌توانید سفر به طبس را با سفر به مشهد و زیارت هم یکی کنید و به واقع می‌شود هم فال و هم تماشا! طبس در ۵۴۰ کیلومتری جنوب شهر مشهد است. هم ایستگاه راه‌آهن و هم فرودگاه دارد. پس بسته به شرایط و موقعیت مکانی‌تان می‌توانید انتخاب کنید چگونه به آنجا برسید.

بعد از ورود به طبس، هم می‌توانید به سراغ باغ ایرانی معروفش بروید هم امامزاده‌اش. امامزاده حسین بن موسی الکاظم (ع) برادر امام رضا بوده که در مسیر دیدن برادر در این منطقه از دنیا رفته است. بنای اصلی این امامزاده سال ۱۳۱۸ از آثار

زمانی بخش عمده ایران اقیانوسی عظیم بود به نام تتیس که به مرور از بین رفت؛ طوری که بخش عمده ایران کویری خشک شد. در شمال شرق این آب فرورفته، کویری جاخوش کرده که الان به عروس کویرهای ایران شناخته می‌شود: طبس! نام طبس یکی از هیجان‌انگیزترین نام‌ها در تاریخ معاصر ایران است. کویری در ناحیه شمال شرقی ایران که الان جزو خراسان جنوبی است. به غیر از خود کویر و ریگزارهای زیبایش، قلعه‌های باستانی، قنات‌های چند صدساله، روستاهایی با محصولات متفاوت و البته باغ‌های سرسبز ایرانی باعث می‌شود طبس را چکیده‌ای از مجموعه فناوری‌ها و نبوغ ایرانی بدانیم.

سال ۵۵ طبس را شهری باستانی معرفی کردند و به همین دلیل آثار و ابنیه باقی مانده جزو میراث ملی شد و تخریب آنها ممنوع. اما دست روزگار به این تصویب‌های دولتی کاری ندارد. سال ۵۷ طبس زلزله و حشتناکی را تجربه کرد که روستاهایش با خاک یکسان شد. در این زلزله ۱۰ هزار نفر کشته شدند. اکثر ایرانی‌ها بخصوص نسل بعد انقلاب، طبس را به خاطر واقعه طوفان شن و انهدام

راه رفتن در کوچه پس‌کوچه‌های کاهگلی ولی نونوار اصفهک مثل سفر در زمان است. در جایی راه می‌روید، می‌نشینید و اقامت می‌کنید که ریشه در ۴۰۰ سال پیش دارد اما مخروبه نیست